

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

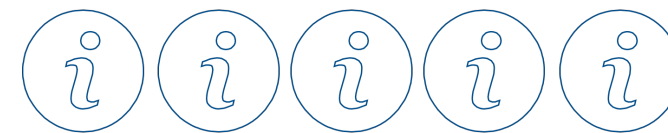
Kooperacja EFEKTYWNA
SKUTECZNA

**UCZELNIA
KORCZAKA**

**Ogólnopolska diagnoza w zakresie deinstytucjonalizacji
usług społecznych na terenie 16 województw Polski**

SIEDEM WYZWAŃ DEINSTYTUCJONALIZACJI DLA GMIN, REGIONÓW I POLITYKI PUBLICZNEJ

WIELKA DIAGNOZA DI

2650 Przedstawicieli
jednostek

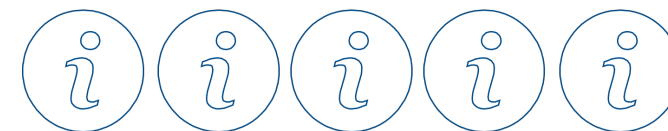
3518 Odbiorców
usług

531 Decydentów
w gminach

256 Studiów Przypadku
- 1666 wywiadów

PONAD
8,3 tys.
BADANYCH
OGÓŁEM

WIELKA DIAGNOZA DI

OBSZARY BADAWCZE – DOSTAWCY I ODBIORCY USŁUG

I
ROZWÓJ
PIECZY
ZASTĘPCZEJ

II
WSPARCIE OSÓB
NIESAMODZIELNYCH

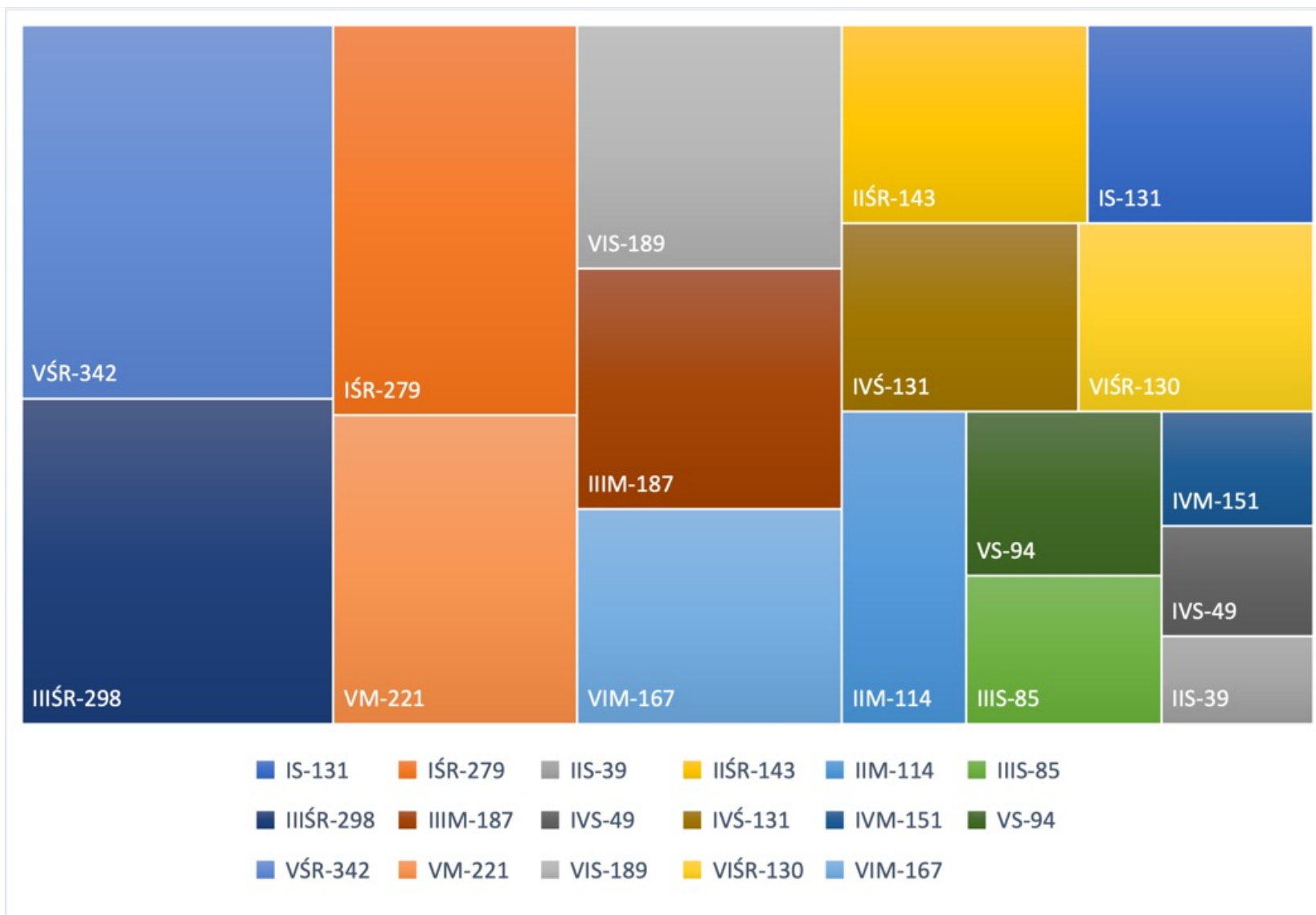
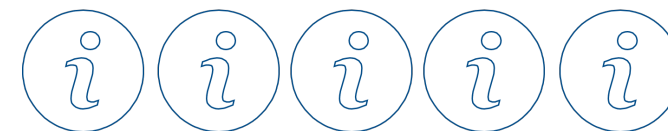
III
WSPARCIE OSÓB Z
NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

IV
WSPARCIE OSÓB Z
PROBLEMAMI
PSYCHICZNYMI

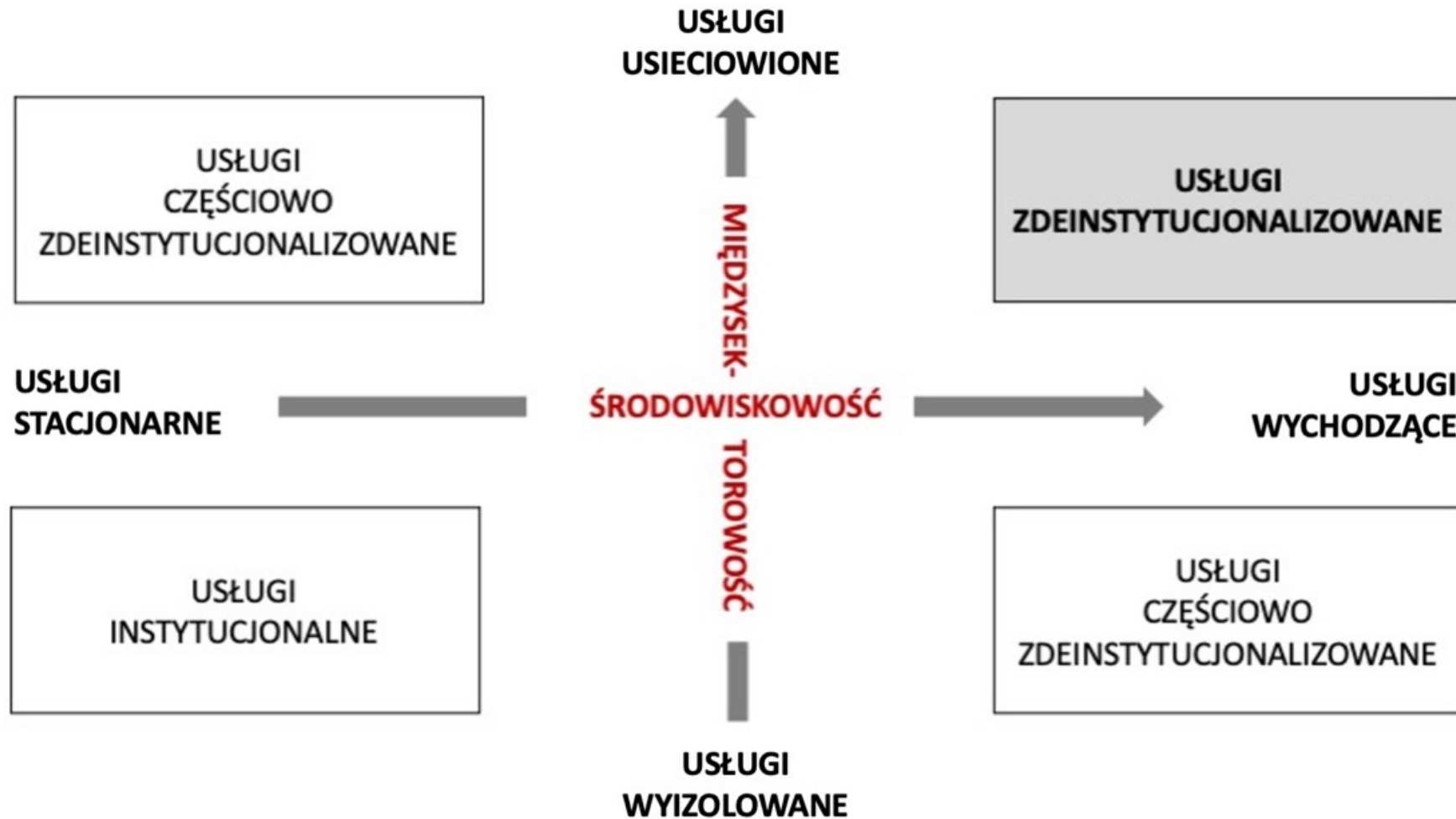
V
WSPARCIE
SENIORÓW

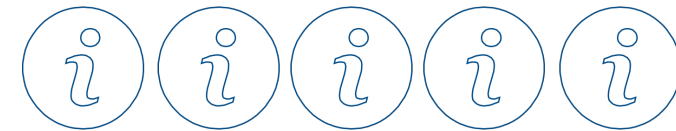
VI
WSPARCIE OSÓB
W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI

WIELKA DIAGNOZA DI

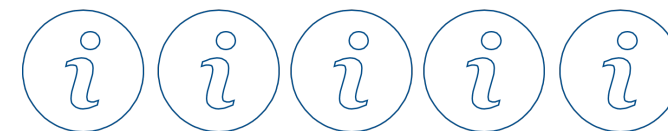
2 FILARY DI

1.

**STWORZENIE PRZYJAZNEJ NARRACJI
NA TEMAT DEINSTYTUCJONALIZACJI,
ZŁAGODZENIE NAPIĘĆ I OBAW,
WYKORZYSTANIE NADZIEI NA
SYSTEMOWE ZMIANY**

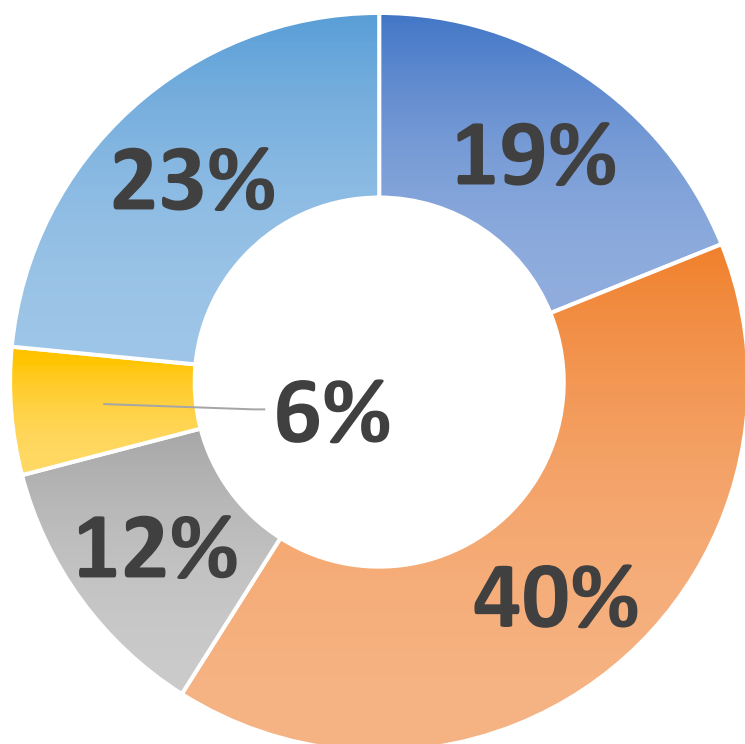
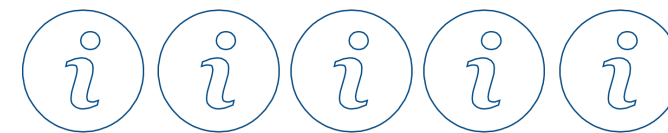

1.

DEINSTYTUCJONALIZACJA JUŻ TRWA, I BUDZI RÓŻNE NADZIEJE, OBAWY I NIEPOKOJE

- Deinstytucjonalizacja trwa od dłuższego czasu i zmienia sektor pomocy społecznej
- Proces ten budzi duże nadzieje
- DI budzi również lęki, obawy i niepewność

Według badanych instytucji, DI to dobry kierunek zmian

■ Zdecydowanie się zgadzam

■ Raczej się zgadzam

■ Raczej się nie zgadzam

■ Zdecydowanie się nie zgadzam

■ Trudno powiedzieć

} 59%

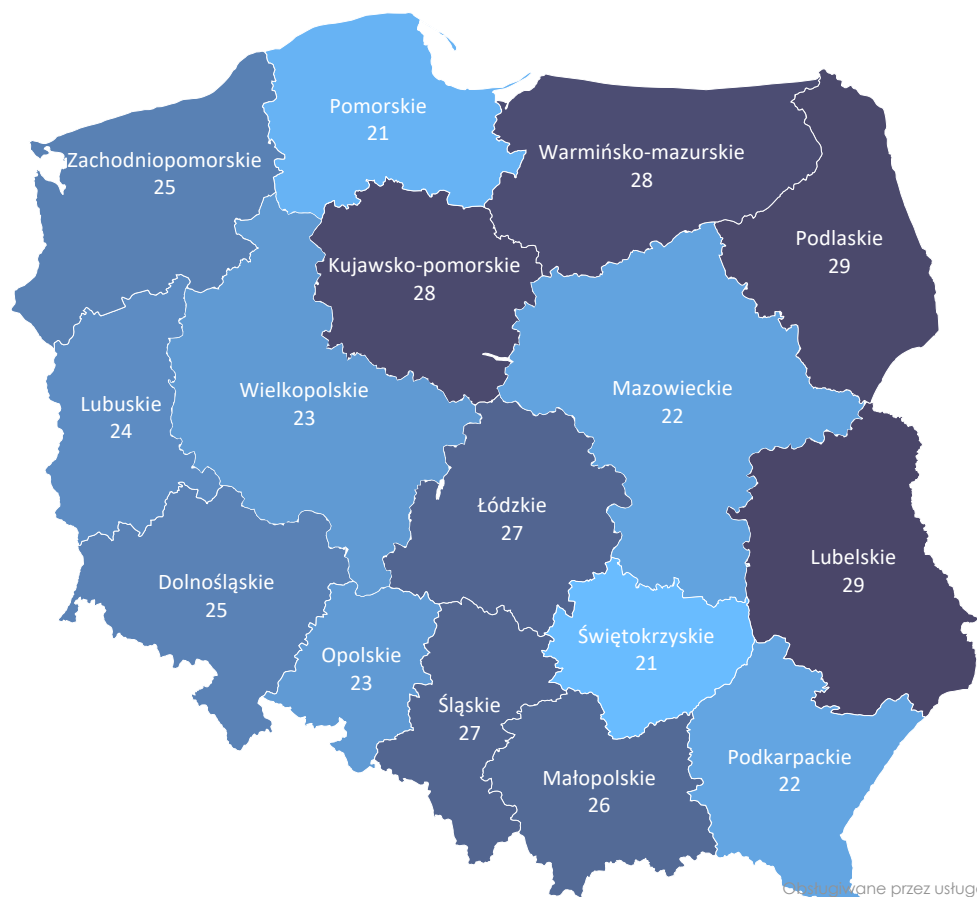
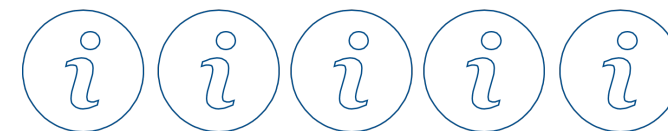
N= 2650, REALIZATORZY USŁUG SPOŁECZNYCH

Ale DI to zarazem dla instytucji spora niepewność

61%	<u>Badanych uważa, że za mało wiemy o DI, i że jest to niewiadoma</u>
54%	<u>Tylu respondentów nie wie, czy DI jest dobrym kierunkiem</u>
38%	Uważa, że DI spowoduje demontaż systemu wsparcia
35%	Jest przekonane, że w DI chodzi o oszczędności finansowe
1/3	<u>Taki odsetek badanych nie ujawniał swojej wiedzy i przekonań</u>
24%	Obawia się, że DI osłabi instytucje o wprowadzi chaos
18%	Obawia się, że DI przyniesie więcej szkód niż pożytku

Wskaźnik obaw i niechęci do DI w instytucjach

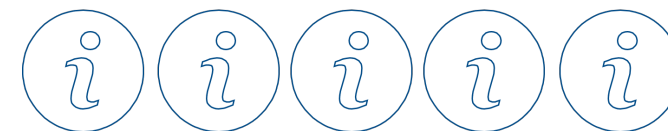

Ostatywowane przez usługę Bing
© Microsoft, TomTom

25
Wskaźnik dla kraju

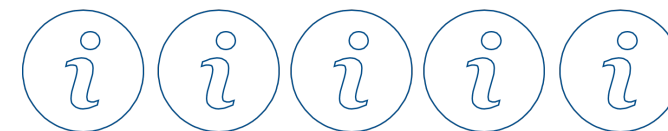
Ogółem	25
Dolnośląskie	25
Kujawsko-pomorskie	28
Lubelskie	29
Lubuskie	24
Łódzkie	27
Małopolskie	26
Mazowieckie	22
Opolskie	23
Podkarpackie	22
Podlaskie	29
Pomorskie	21
Śląskie	27
Świętokrzyskie	21
Warmińsko- maz.	28
Wielkopolskie	23
Zachodniopomorskie	25

N= 2650, REALIZATORZY USŁUG SPOŁECZNYCH

2.

**PRZEKONANIE ODBIORCÓW DO
TEGO, ŻE USŁUGI W ŚRODOWISKU
SĄ DOBREJ JAKOŚCI I MOŻNA NA
NICH POLEGAĆ,
ZACHĘCANIE DO POZOSTAWANIA
W ŚRODOWISKU**

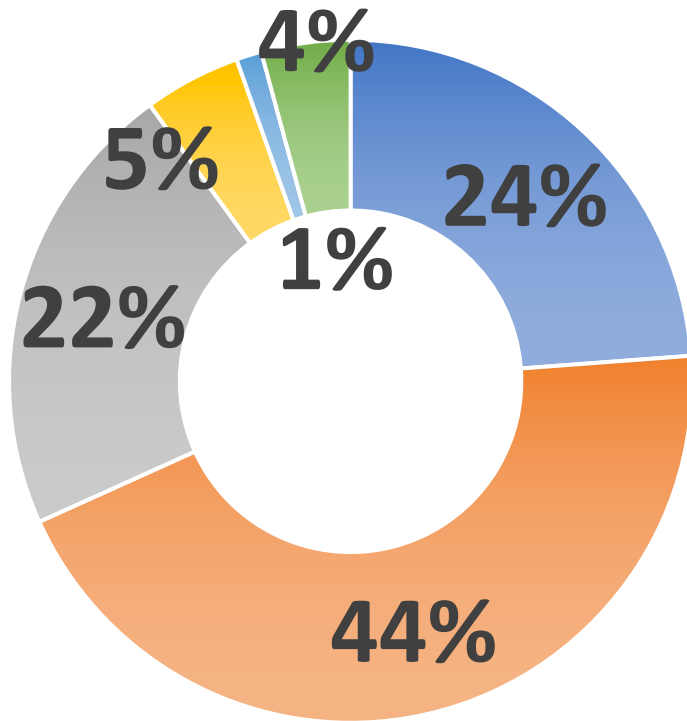

2.

ODBIORCY CENIĄ USŁUGI CAŁODOWE I POTRZEBUJĄ NOWYCH USŁUG W ŚRODOWISKU

- Odbiorcy usług oczekują rozwoju usług w środowisku
- Placówki stacjonarne są postrzegane jako ważny element systemu, cieszący się zaufaniem
- Nawet 1/3 osób przebywających obecnie w DPS deklaruje, że mogłoby pozostać w środowisku

Obiorcy są zadowoleni z usług (także stacjonarnych)

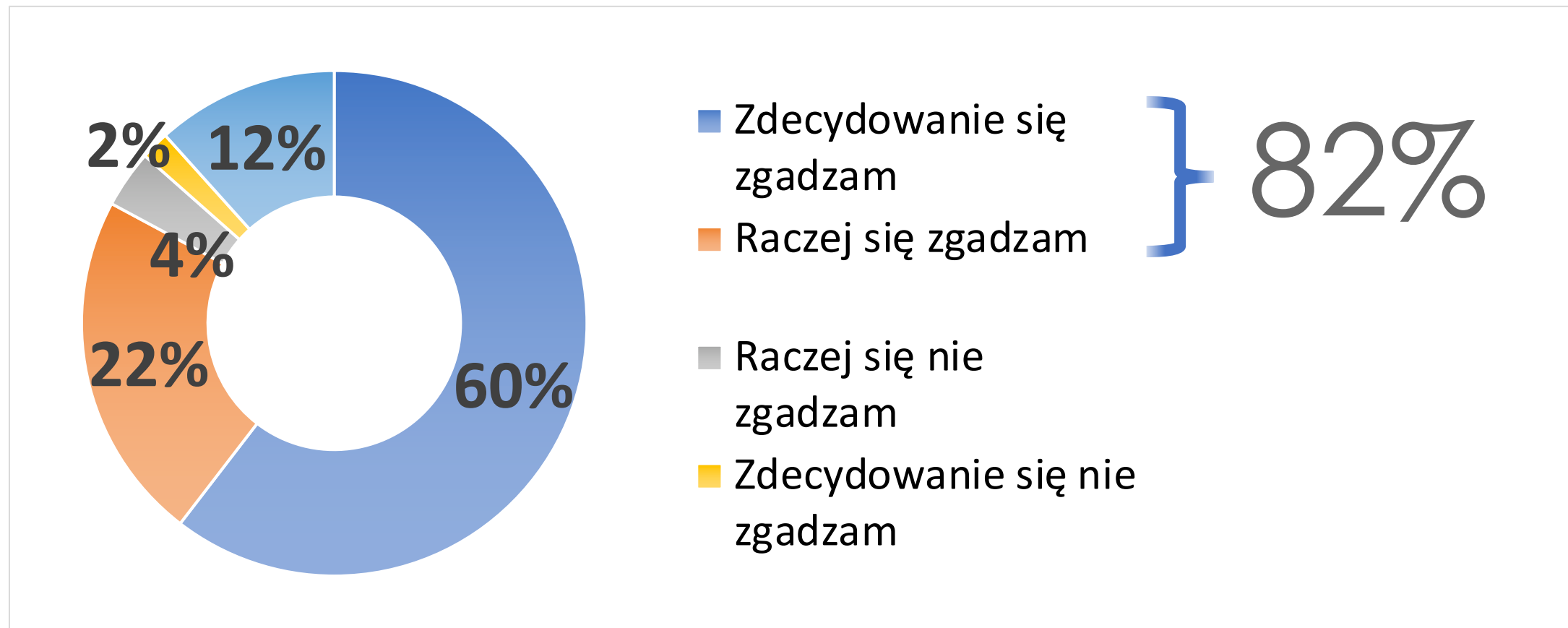

- W pełni
- W dużym
- W średnim
- W małym
- W żadnym
- Trudno powiedzieć

} 68%

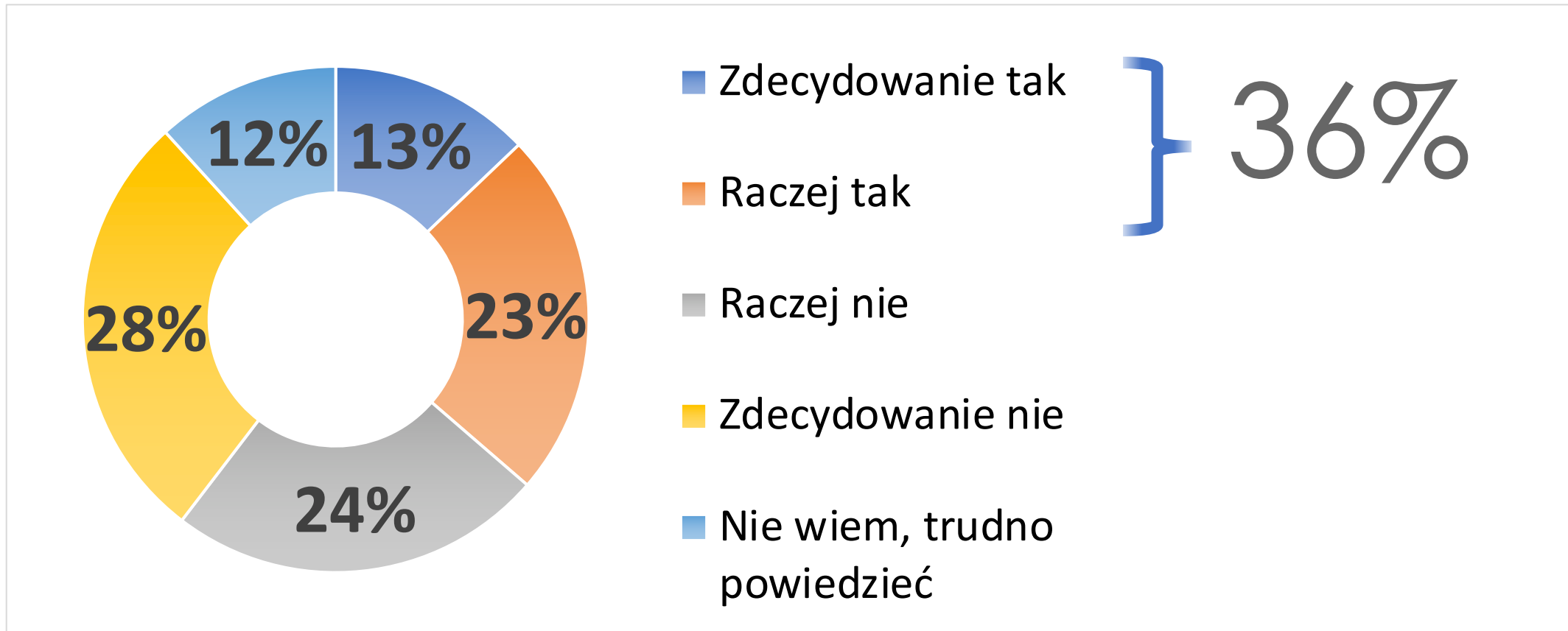
N=2419, ODBIORCY USŁUG SPOŁECZNYCH OBSZARY II, II, V

Odbiorcy usług oczekują większej liczby usług w środowisku by zachować samodzielność

N=3518, ODBIORCY USŁUG SPOŁECZNYCH

20-40% badanych w DPS twierdzi,
że mogło(bytoby) pozostać w środowisku

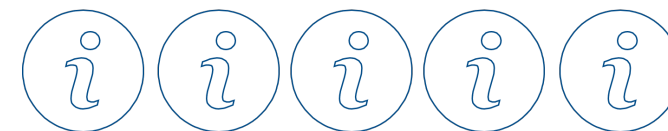

N=707, ODBIORCY USŁUG CAŁODOBOWYCH, II, III, V

Jakich usług najbardziej potrzeba, by odbiorcy usług mogli pozostać w środowisku?

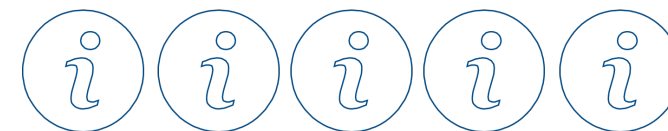
Rodzaj wsparcia	Ogółem	II	III	V
Rehabilitacja medyczna, fizjoterapia	34%	40%	31%	38%
Wsparcie w załatwianiu spraw urzędowych	32%	28%	38%	25%
Drobne naprawy w domu – „złota rączka”	30%	27%	28%	37%
Wsparcie psycholog. w samotności, złym nastroju	28%	32%	31%	22%
Przygotowanie posiłków, pranie, sprząatanie	28%	34%	26%	29%
Udział w wydarzeniach kulturalnych, spotkaniach	27%	22%	30%	26%
Transport z domu w różne miejsca	27%	30%	24%	30%
Pomoc w robieniu zakupów	24%	23%	22%	27%
Zapewnienie kontaktu z otoczeniem	24%	33%	23%	21%
Domowe wizyty lekarza i pielęgniarki	23%	34%	19%	26%
Większa liczba znajomych i przyjaciół, towarzystwo	20%	20%	23%	14%
Opiekun, by wyjść na spacer, spotkanie	18%	22%	20%	13%

N=1712, ODBIORCY USŁUG SPOŁECZNYCH W OBSZARACH II, III I V

3.

**ZAPEWNIENIE PRACOWNIKOM
WIEDZY (KONKRETY, PRZYKŁADY),
DOPINGOWANIE JEDNOSTEK BY
TWORZYŁY ANALIZY I DIAGNOZY,
PODTRZYMYWANIE WYSOKIEJ
MOTYWACJI DO ZMIAN**

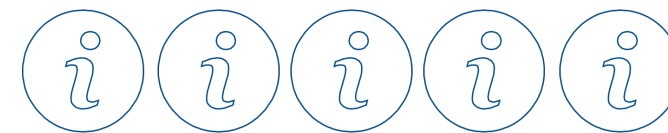

3.

PRACOWNICY INSTYTUCJI SĄ ZMOTYWOWANI DO ZMIAN, ALE POTRZEBUJĄ WIĘKSZEJ WIEDZY

- 82% respondentów potrzebuje więcej wiedzy, jak wprowadzać DI (konkretnie, w jednostce)
- Tylko 40% respondentów opiera zmiany na analizach i diagnozach (z czego 38% robi je raz w roku)
- Większość pracowników ma pozytywne nastawienie do DI i osobistą motywację do zmiany.

Wiedza jest, ale duża jest też
potrzeba jej pogłębienia

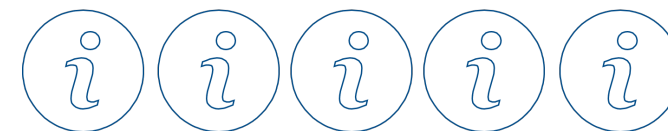
TYLU BADANYCH W
INSTYTUCJACH WIE,
CZYM JEST DI

80%

82%

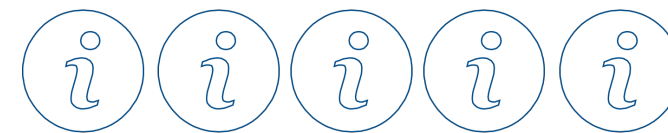
CHCIAŁOBY
WIEDZIEĆ WIĘCEJ
CZYM JEST DI

N=2650, REALIZATORZY USŁUG SPOŁECZNYCH

85%	<u>Chciałoby wiedzieć więcej, jak wdrażać DI w swoim obszarze</u>
82%	Deklaruje potrzebę pogłębienia ogólnej wiedzy o DI
80%	Tylu badanych wie czym jest DI jako element polityki społecznej
76%	<u>Respondenci, którzy wiedzą, na czym polega DI w ich instytucji</u>
70%	Uważa, że DI jest słabo znane w środowisku lokalnym
44%	Tylu analizuje inne instytucje i czerpie z ich doświadczenia
33%	Zna osobiście kontekst i dokumenty związane z DI

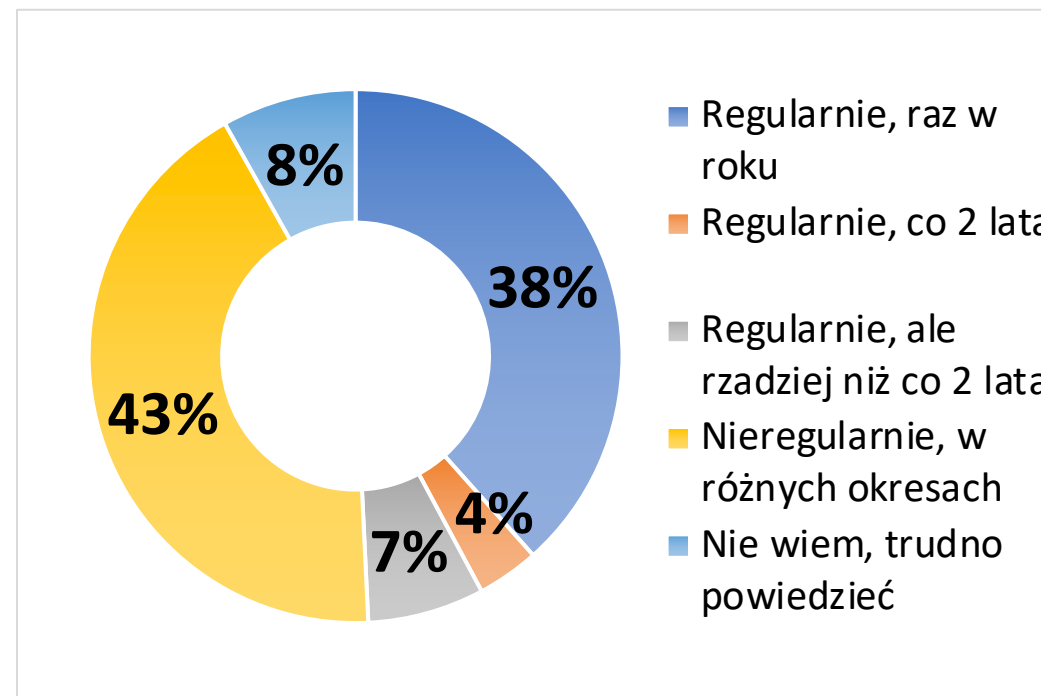
Bardzo mało placówek regularnie analizuje potrzeby klientów

Placówki, które posiadają analizy i diagnozy

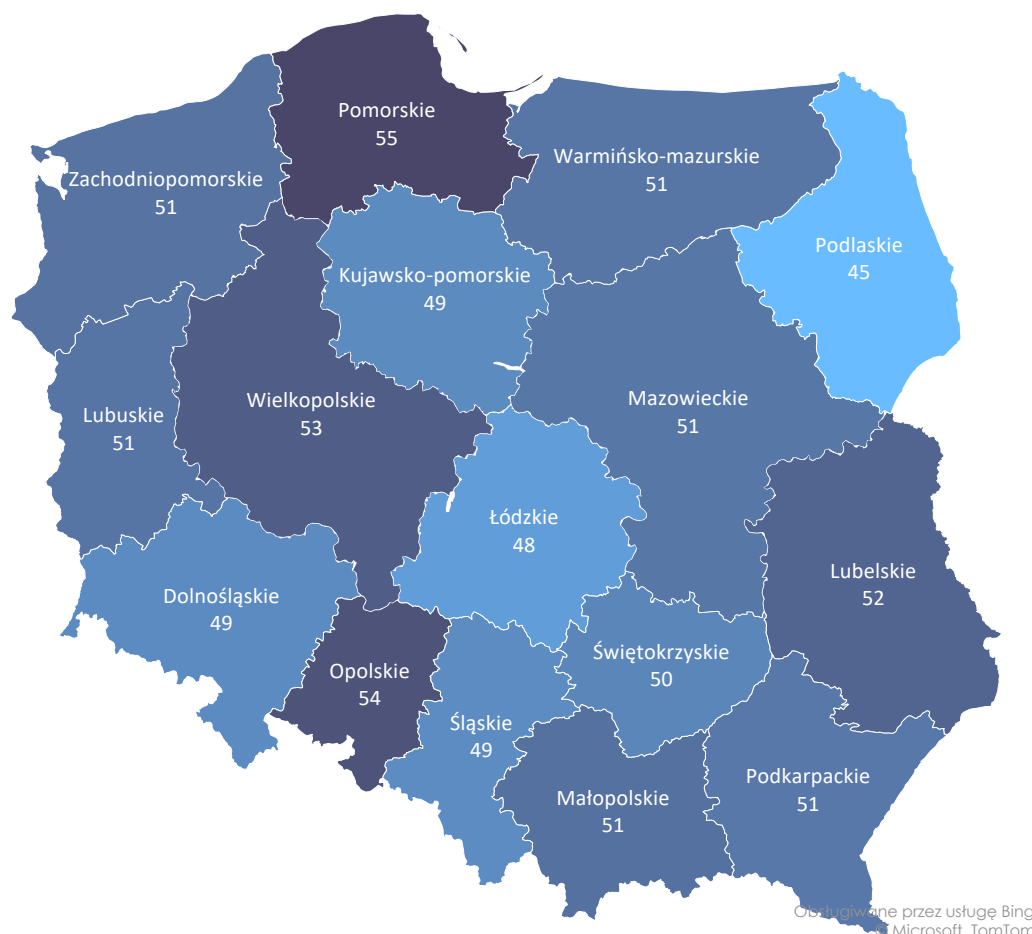
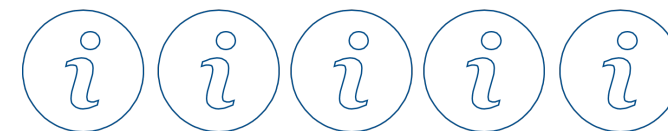
40%

CZĘSTOTLIWOŚĆ (W PRZYPADKU POSIADANIA)

N=2650, REALIZATORZY USŁUG SPOŁECZNYCH, CZĘSTOTLIWOŚĆ N=1117

Wskaźnik przygotowania do wdrażania DI (wiedza+analiza)

51

Wskaźnik dla kraju

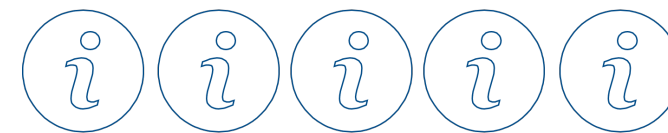
49

Wskaźnik dla Śląska

Ogółem	51
Dolnośląskie	49
Kujawsko-pomorskie	49
Lubelskie	52
Lubuskie	51
Łódzkie	48
Małopolskie	51
Mazowieckie	51
Opolskie	54
Podkarpackie	51
Podlaskie	45
Pomorskie	55
Śląskie	49
Świętokrzyskie	50
Warmińsko-mazurskie	51
Wielkopolskie	53
Zachodniopomorskie	51

N= 2650, REALIZATORZY USŁUG SPOŁECZNYCH

Nastawienie do zmian
jest pozytywne, jest też motywacja

52%

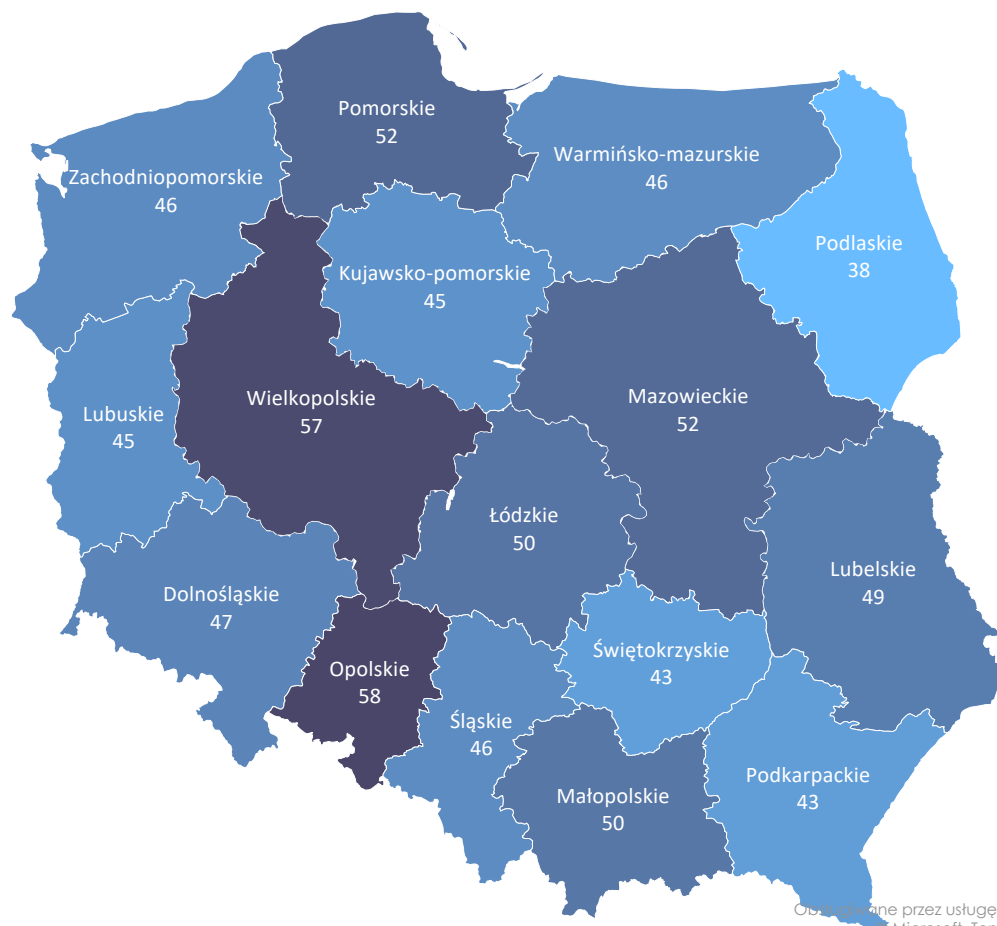
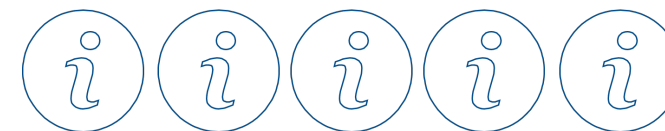
POZYTYWNE
NASTAWIENIE

WYSOKA OSOBISTA
MOTYWACJA DO
ZMIAN

44%

N=2650, REALIZATORZY USŁUG SPOŁECZNYCH

Wskaźnik pozytywnej motywacji

48

Wskaźnik dla kraju

Ogółem	48
Dolnośląskie	47
Kujawsko-pomorskie	45
Lubelskie	49
Lubuskie	45
Łódzkie	50
Małopolskie	50
Mazowieckie	52
Opolskie	58
Podkarpackie	43
Podlaskie	38
Pomorskie	52
Śląskie	46
Świętokrzyskie	43
Warmińsko-mazurskie	46
Wielkopolskie	57
Zachodniopomorskie	46

N= 2650, REALIZATORZY USŁUG SPOŁECZNYCH

4.

**ZACHĘCANIE INSTYTUCJI, BY
WYCHODZIŁY W ŚRODOWISKO,
SZCZEGÓLNIE DPS,
PORZĄDKOWANIE CHAOSU
I UPRASZCZANIE, UPRASZCZANIE,
UPRASZCZANIE**

4.

INSTYTUCJE MAJĄ POTENCJAŁ, ŻEBY NA DUŻĄ SKALĘ ROZWINĄĆ USŁUGI ŚRODOWISKOWE (ALE POTRZEBNE SĄ ZASOBY FINANSOWE I KADROWE)

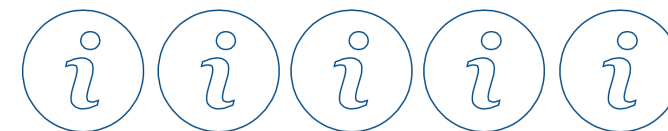
- 20-30% placówek może szybko wprowadzić na rynek nowe usługi środowiskowe
- Obawy pracowników dotyczą braku finansów i braku pracowników
- DI powinna poprzedzić deregulacja oraz uporządkowanie przepisów

Potencjał tworzenia przez placówki nowych usług (obszar V)

Rodzaj usługi	W tym roku	Za rok	Za 2-5 lat	Więcej niż 5 lat	Nigdy	Trudno powiedzieć
Wsparcie w gospodarstwie	22%	15%	11%	1%	6%	44%
Wsparcie psychologiczne	14%	15%	14%	2%	3%	52%
Specjalist. usługi opiekuńcze	11%	13%	12%	1%	5%	56%
Usługi opiekuńcze	10%	9%	11%	3%	9%	57%
Usługi cateringowe	10%	11%	12%	1%	10%	55%
Wspomagające, np. aktywizacyjne	10%	10%	11%	2%	5%	62%
Opieka wytchnieniowa	9%	21%	13%	1%	6%	49%
Teleopieka (opaski, teleporady)	8%	10%	12%	2%	13%	56%
Usługi asystenckie	5%	17%	12%	2%	4%	59%
Terapia zajęciowa	5%	8%	15%	3%	7%	62%

N< 615, REALIZATORZY USŁUG DLA SENIORÓW

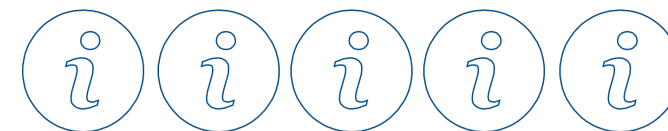
Obawy finansowe

50%	Tyle podmiotów realizuje usługi na poziomie ustawowego minimum
48%	<u>Nie ma środków, by realizować usługi w sposób spersonalizowany</u>
30%	Zapewnia odbiorcom tylko część usług w standardzie
30%	<u>Spodziewa się, że odbiorcy będą płacić za usługi więcej</u>
24%	Może pozwolić sobie na personalizację i indywidualizację usług
5%	Realizuje wszystkie usługi powyżej ustawowego minimum

N= 2650, REALIZATORZY USŁUG SPOŁECZNYCH

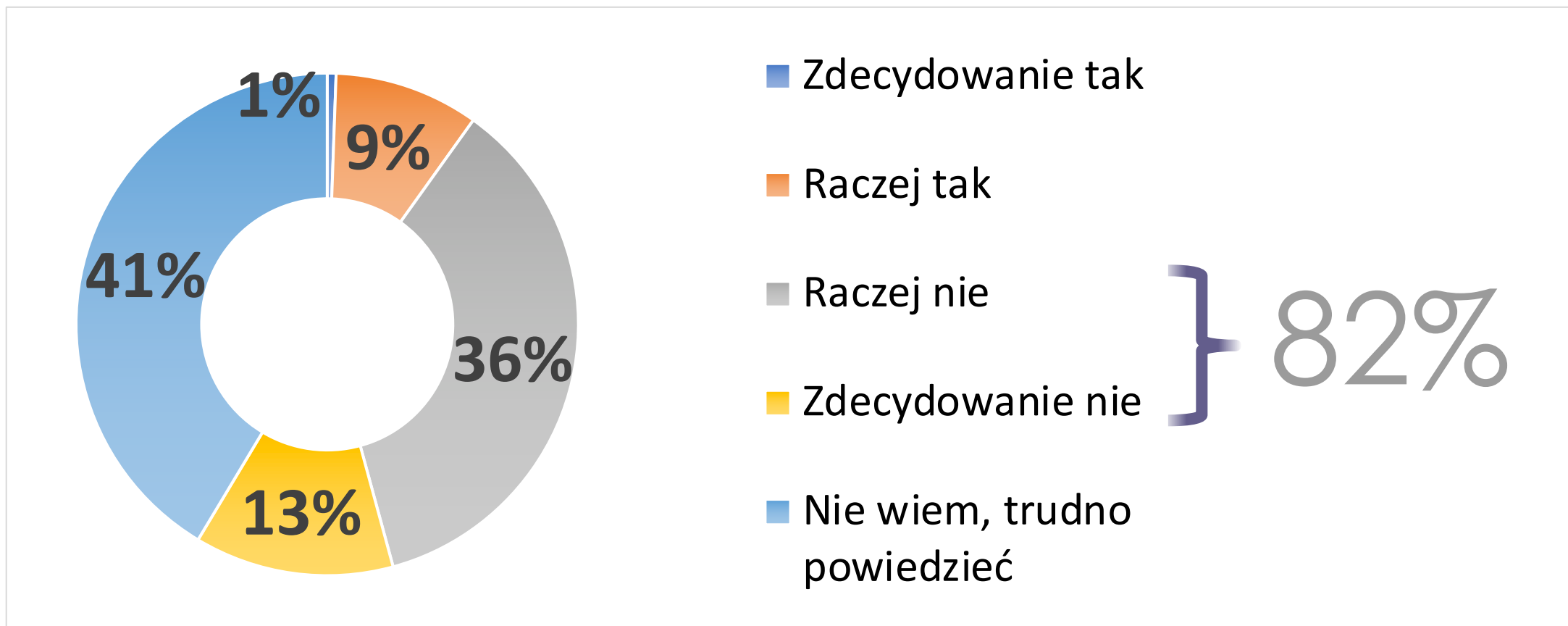
Obawy o potencjał kadr

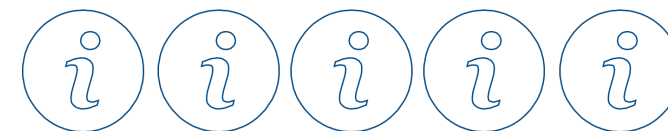
69%	<u>Tylu badanych nie mogło zrekrutować ostatnio pracowników</u>
68%	Pracownicy, którzy uważają swoje wynagrodzenie za niskie
53%	<u>Rekrutacja nie powiodła się ze względu na niskie wynagrodzenie</u>
31%	<u>Respondenci, którzy odczuwają wypalenie zawodowe</u>
22%	Respondenci, których satysfakcjonuje poziom ich wynagrodzenia
44%	Miało problem z zatrudnieniem pracownika w ostatnich 2 latach
32%	Tylu rekrutowanych pracowników nie spełniło oczekiwań pracodawcy

N= 2650, REALIZATORZY USŁUG SPOŁECZNYCH

Dopasowanie przepisów prawnych do DI

N= 2650, REALIZATORZY USŁUG SPOŁECZNYCH

5.

**ODWAŻNIEJSZE SIĘGANIE PO NOWE
TECHNOLOGIE (UPRASZCZAJĄ
I UŁATWIAJĄ),
ZMNIEJSZANIE WYKLUCZENIA
CYFROWEGO PO STRONIE
ODBIORCÓW I PRACOWNIKÓW**

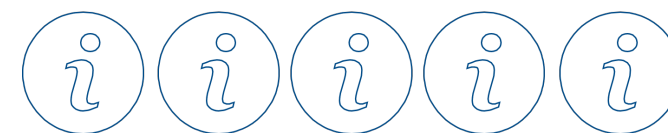

5.

„BŁĘDNE KOŁO WYKLUCZENIA CYFROWEGO” HAMUJE ROZWÓJ E-USŁUG

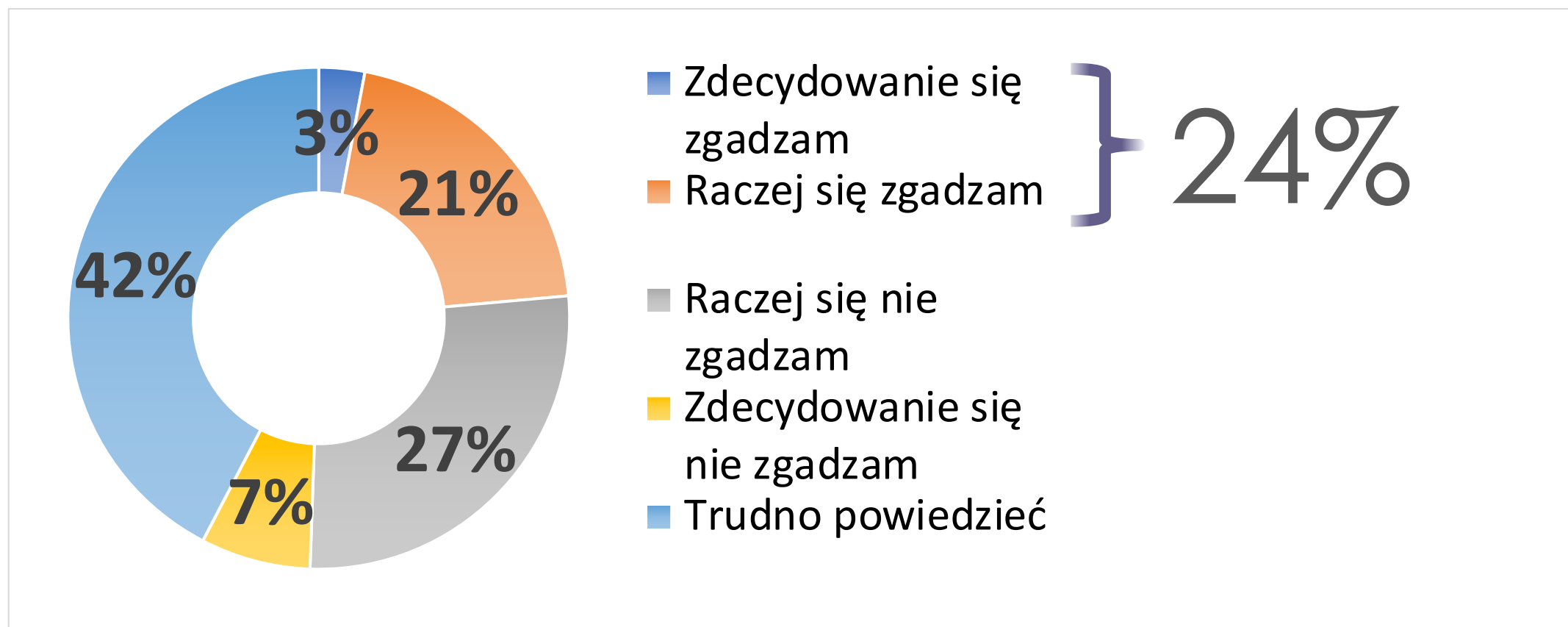
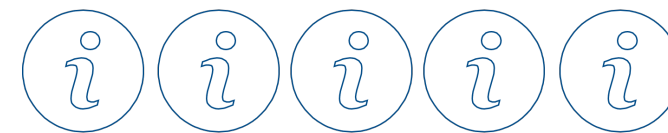
- E-usługi są słabo rozpowszechnione w systemie wsparcia
- Znaczna część odbiorców i pracowników nie ma kompetencji cyfrowych
- Pracownicy instytucji dostrzegają potencjał e-usług, a odbiorcy coraz chętniej się ich uczą

Zapóźnienie cyfrowe odbiorców jest istotnym problemem

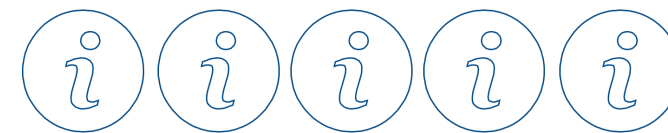
Wykorzystywane rozwiązania	Ogółem	II	III	V
Dostęp do Internetu	38%	30%	46%	30%
Smartfon	35%	29%	40%	30%
Nie korzystam z żadnych rozwiązań	27%	32%	24%	29%
Teleporady zdrowotne, psychologiczne lub inne	26%	22%	25%	30%
e-konsultacje z lekarzem	13%	15%	13%	11%
Teleopieka z alarmem i przywołaniem pomocy	6%	5%	3%	13%

Czy zdaniem placówek odbiorcy są gotowi na korzystanie z e-usług?

N= 2650, REALIZATORZY USŁUG SPOŁECZNYCH

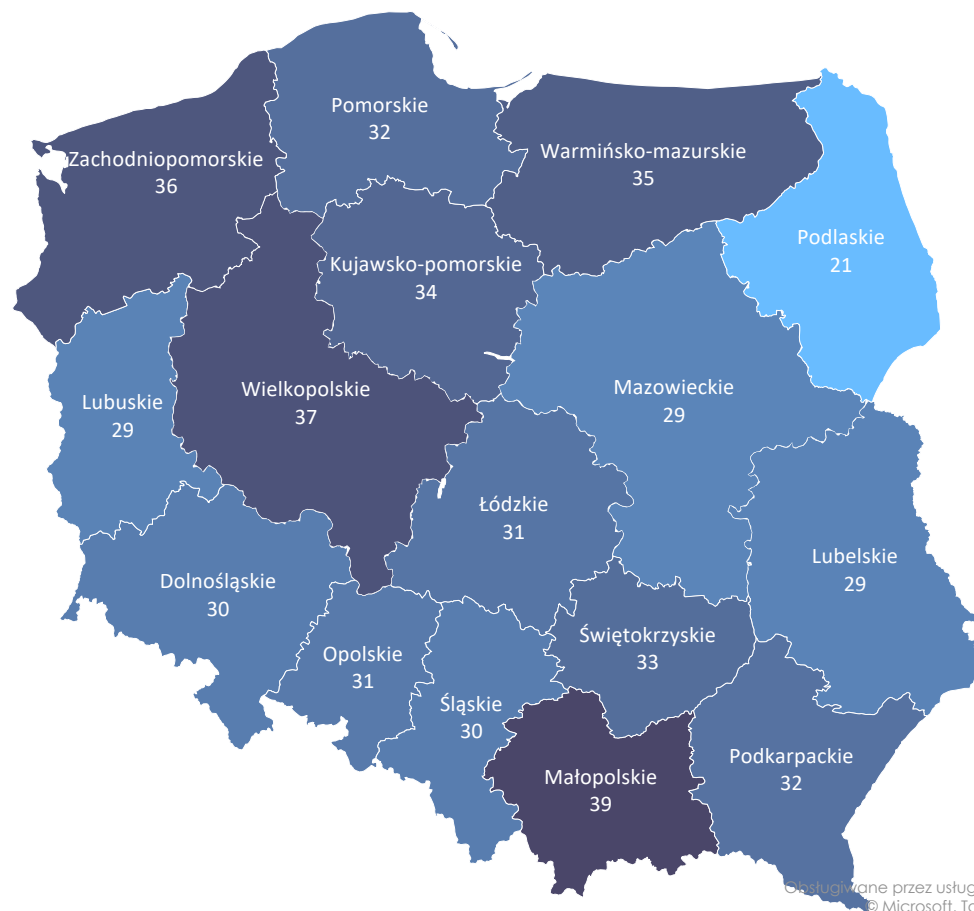
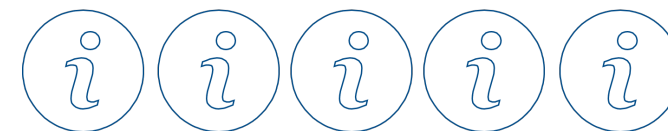
Ale mało gotowi na e-usługi
są też pracownicy w instytucjach...

Ocena wiedzy i doświadczenia	O	I	II	III	IV	V	VI
Nie mam ani wiedzy, ani doświadczenia	20%	4%	19%	22%	31%	19%	25%
Mam wiedzę, ale nie mam doświadczenia	27%	15%	31%	28%	27%	35%	23%
Mam wiedzę i doświadczenie	19%	48%	18%	14%	8%	17%	16%
Nie wiem, trudno powiedzieć	33%	33%	31%	35%	35%	30%	36%

N= 2650, REALIZATORZY USŁUG SPOŁECZNYCH

Wskaźnik potencjału wdrażania e-usług

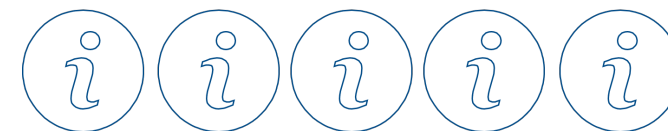

32

Wskaźnik dla kraju

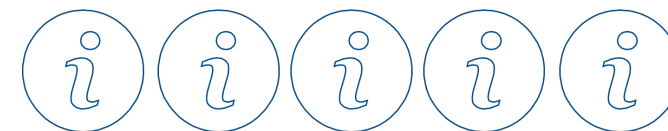
Ogółem	32
Dolnośląskie	30
Kujawsko-pomorskie	34
Lubelskie	29
Lubuskie	29
Łódzkie	31
Małopolskie	39
Mazowieckie	29
Opolskie	31
Podkarpackie	32
Podlaskie	21
Pomorskie	32
Śląskie	30
Świętokrzyskie	33
Warmińsko-mazurskie	35
Wielkopolskie	37
Zachodniopomorskie	36

N= 2650, REALIZATORZY USŁUG SPOŁECZNYCH

6.

**POPRAWA KOOPERACJI
INSTYTUCJONALNEJ
POWAŻNE PODEJŚCIE DO SZUKANIA
LIDERÓW KOOPERACJI
POSZUKIWANIE / KREOWANIE
NOWYCH PODMIOTÓW**

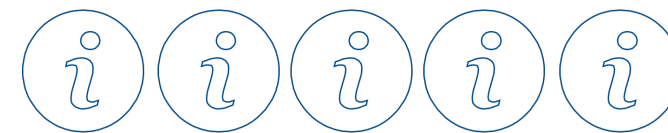

6.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYSEKTOROWA NIE NABIERZE DYNAMIKI BEZ POMYSŁU, JAK JĄ POBUDZAĆ ORAZ BEZ LIDERÓW TEGO PROCESU

- Podmioty, nawet instytucjonalne, zbyt mało ze sobą współpracują
- Wśród analizowanych podmiotów jest oczekiwanie, że „ktoś nas skoordynuje”
- Wzmacnianie i rozwijanie „drugiego filara” DI będzie dużym wyzwaniem (kultura + brak podmiotów)

Otwarcie na współpracę,
ale działają bez współpracy

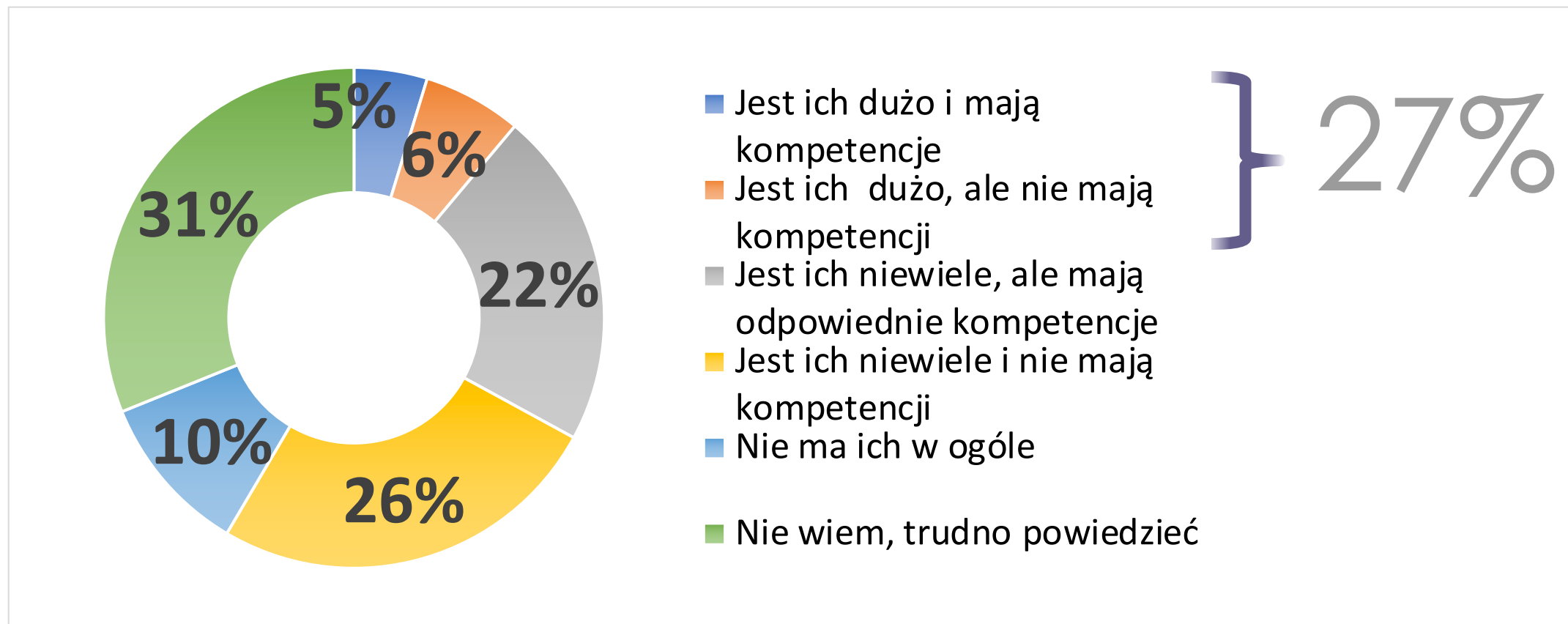
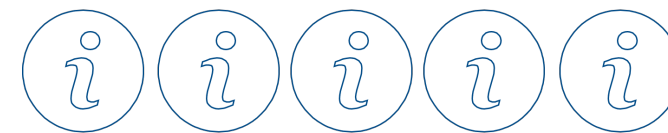
75%

DOBRZE OCENIA
OTWARTOŚĆ
PRACOWNIKÓW NA
WSPÓŁPRACĘ

25%

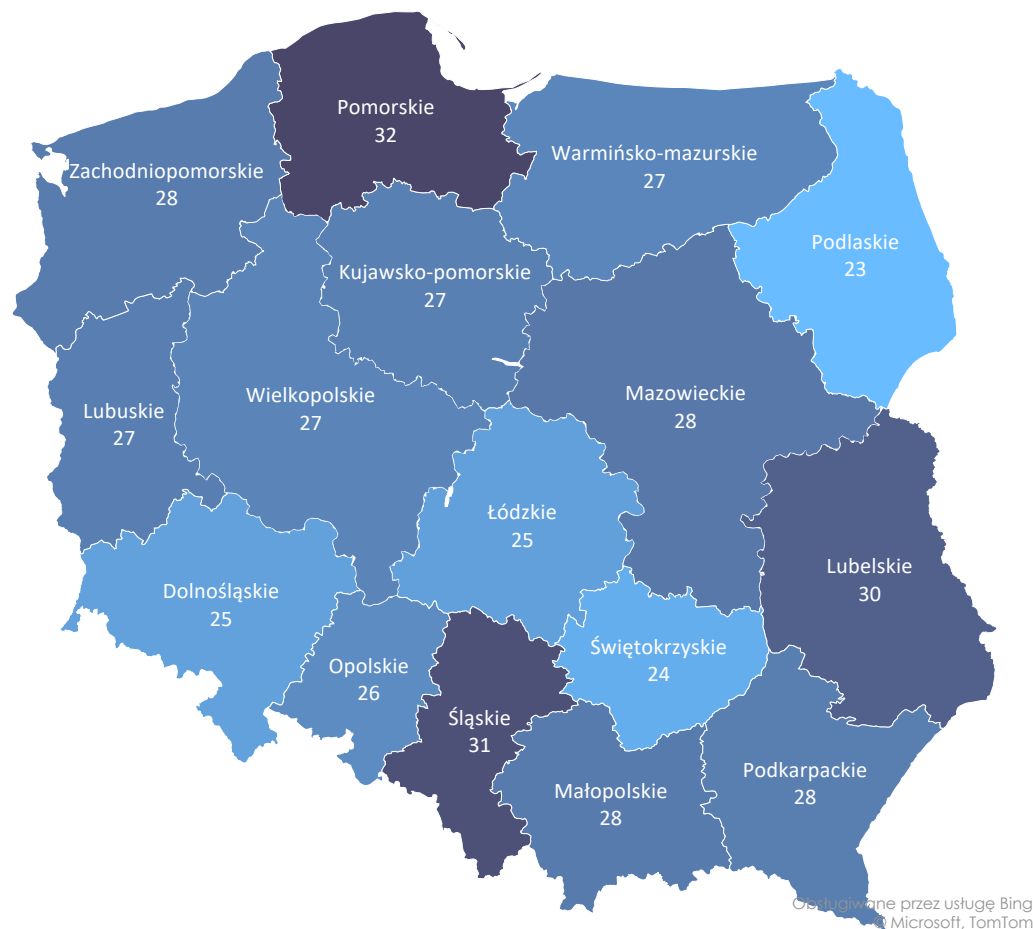
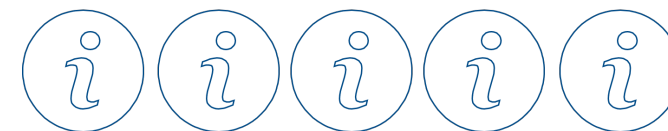
REALIZUJE ZADANIA
TYLKO NA BAZIE
WŁASNYCH
ZASOBÓW

Dotkliwy brak podmiotów do współpracy z kompetencjami

N= 2650, REALIZATORZY USŁUG SPOŁECZNYCH

Wskaźnik potencjału współpracy międzysektorowej

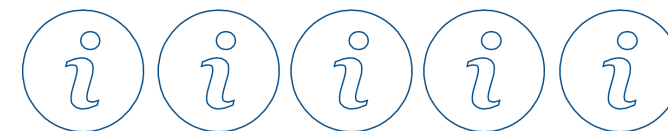

28

Wskaźnik dla kraju

Ogółem	28
Dolnośląskie	25
Kujawsko-pomorskie	27
Lubelskie	30
Lubuskie	27
Łódzkie	25
Małopolskie	28
Mazowieckie	28
Opolskie	26
Podkarpackie	28
Podlaskie	23
Pomorskie	32
Śląskie	31
Świętokrzyskie	24
Warmińsko-mazurskie	27
Wielkopolskie	27
Zachodniopomorskie	28

N= 2650, REALIZATORZY USŁUG SPOŁECZNYCH

7.

**ZACHĘCANIE LIDERÓW W
SAMORZĄDACH DO SILNIEJSZEGO
WŁĄCZANIA SIĘ W KOORDYNACJE
PROCESÓW DI W GMINACH
- DI DOTYCZY WIELU MIESZKAŃCÓW**

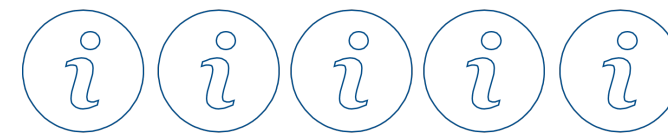

7.

POWODZENIE DI WYMAGA WIĘKSZEGO STRATEGICZNEGO ZAANGAŻOWANIA SAMORZĄDU – OBECNIE JEST ONO NIEWYSTARCZAJĄCE

- Wdrażanie DI to dziś priorytet tylko dla 8% gmin
- Tylko kilka procent gmin dysponuje diagnozami i analizami pod kątem DI
- Samorządowcy w małym stopniu angażują się osobiście we wspieranie DI

Samorządy mogą być hamulcowym DI

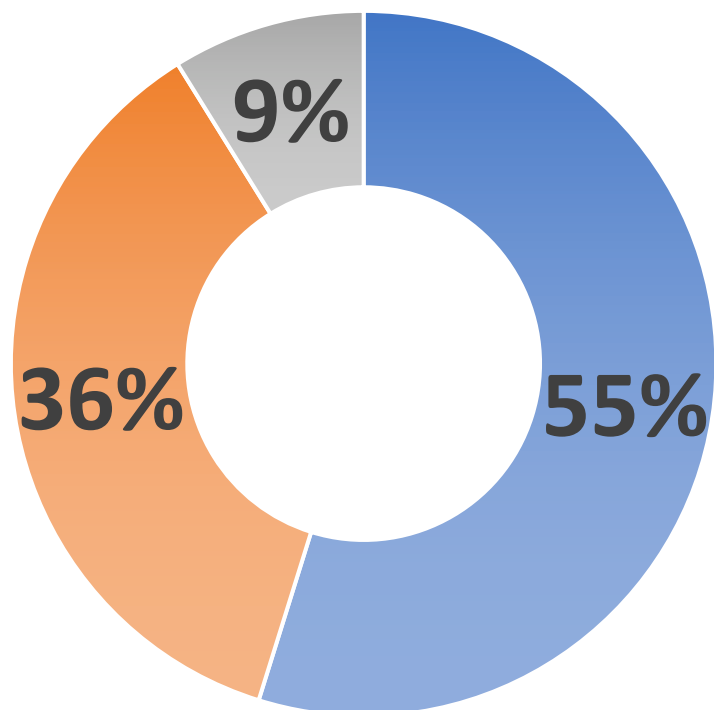
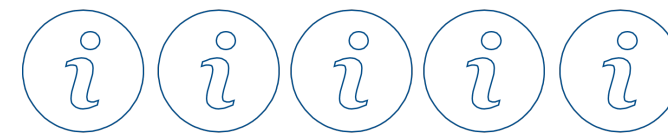
20%

DOSTRZEGA, ŻE
ROLA WŁADZ JST
JEST KLUCZOWA

8%

UWAŻA, ŻE DI JEST
DLA NICH OBECNIE
PRIORYTETEM

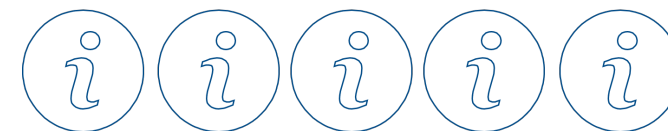
Współpraca międzysektorowa w gminach

- Praktycznie nie istnieje
- Zdarza się, ale nie jest to częsta praktyka
- Jest dominującym sposobem dostarczania usług

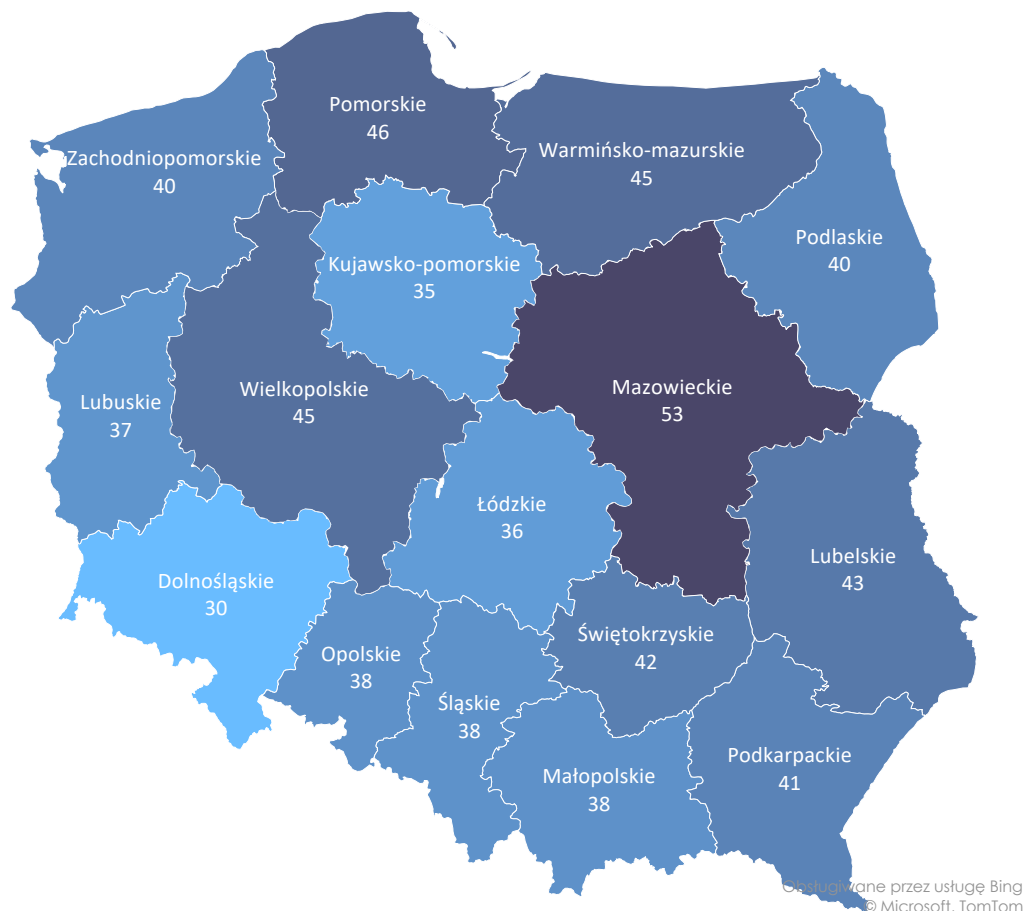
N= 2650, REALIZATORZY USŁUG SPOŁECZNYCH

Wskaźnik przygotowania w gminach (wiedza+analizy)

41

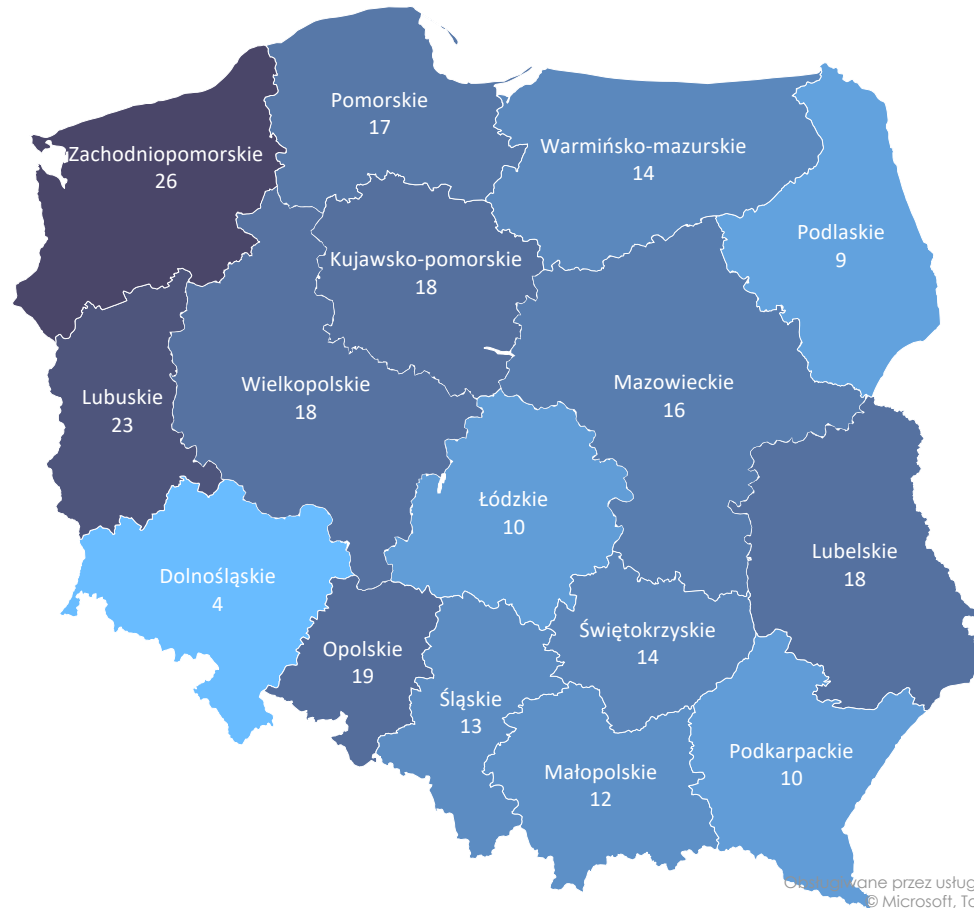
Wskaźnik dla kraju

Ogółem	41
Dolnośląskie	30
Kujawsko-pomorskie	35
Lubelskie	43
Lubuskie	37
Łódzkie	36
Małopolskie	38
Mazowieckie	53
Opolskie	38
Podkarpackie	41
Podlaskie	40
Pomorskie	46
Śląskie	38
Świętokrzyskie	42
Warmińsko-mazurskie	45
Wielkopolskie	45
Zachodniopomorskie	40

N= 531, PRZEDSTAWICIELE GMIN

Wskaźnik zaangażowania DI w gminach

Ostatywowane przez usługę Bing
© Microsoft, TomTom

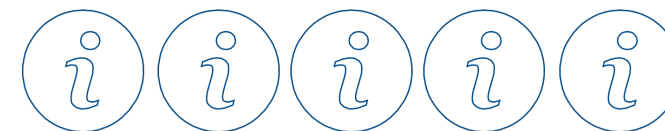
14

Wskaźnik dla kraju

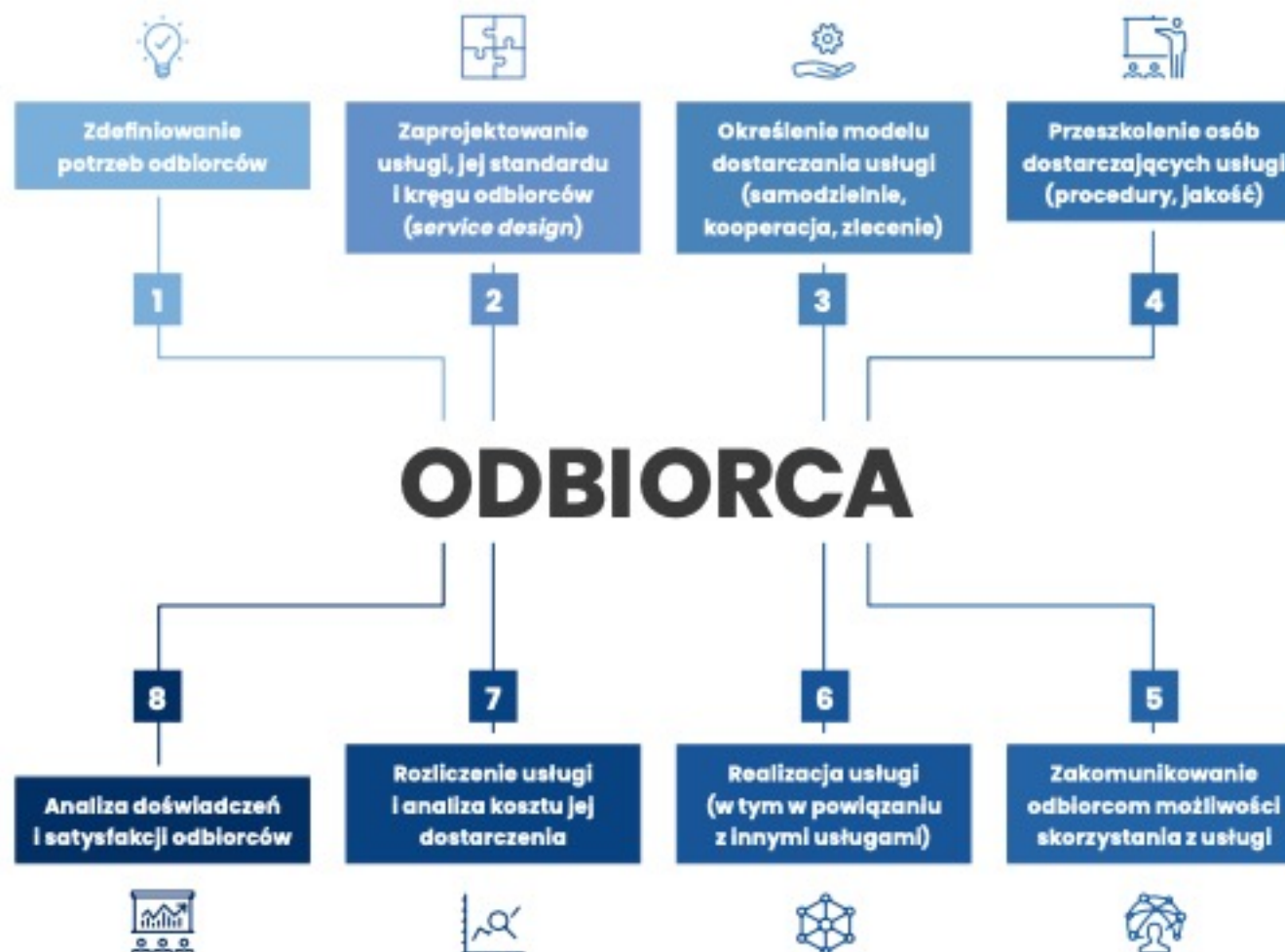
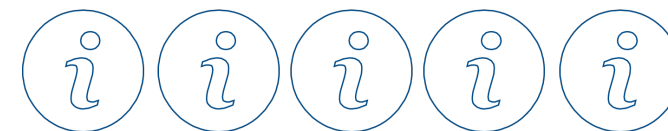
Ogółem	14
Dolnośląskie	4
Kujawsko-pomorskie	18
Lubelskie	18
Lubuskie	23
Łódzkie	10
Małopolskie	12
Mazowieckie	16
Opolskie	19
Podkarpackie	10
Podlaskie	9
Pomorskie	17
Śląskie	13
Świętokrzyskie	14
Warmińsko-mazurskie	14
Wielkopolskie	18
Zachodniopomorskie	26

N= 531, PRZEDSTAWICIELE GMIN – PRÓBA REPREZENTATYWNA

"Sześciopak DI"

Model klientocentryzmu

RAPORT I REKOMENDACJE

Ogólnopolska diagnoza w zakresie deinstytucjonalizacji usług społecznych na terenie 16 województw Polski

Redakcja: Mirosław Grewiński, Joanna Łizut, Paweł Rabczyński i in.

ZREALIZOWANA I FINANSOWANA PRZEZ REGIONALNY
OŚRODEK POLITIKI SPOŁECZNEJ W TORUNIU W RAMACH
PROJEKTU „KOOPERACJA-DEKTYMINA I SKUTECZNA”

UCZELNIA
KONICZAKA

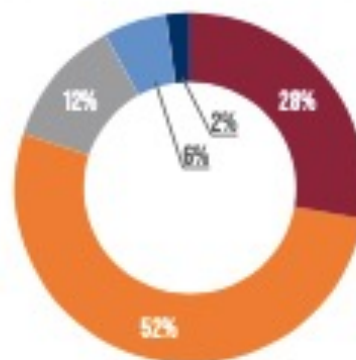

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Wynik 8.21

Ogólna wiedza respondentów w instytucjach na temat deinstytucjonalizacji

Zdobytwanie się z czasem
Reces się zgadza
Wzrost wiedzy
Reces się nie zgadza
Zdobytwanie się nie zgadza

Źródło: badania ankietowe – wywiady z pracownikami

O ile jednak respondenci w wypowiedziach deklarują wysoki poziom ogólnej wiedzy, to z pewnością nie na poziomie konkretnych (strategii, planu działania, konkretnych kroków) – jest zdecydowanie niższa. Tylko 1/3 badanych pracowników wskazała, że zna konkretne i dokumenty strategiczne wyznaczające ramy procesu DI. Nie zna ich 29% ogółu badanych, 14% ani się zgadza, ani nie zgadza z tym, że zna konkretne i dokumenty. 44% respondentów twierdzi, że ich instytucja przygląda się innym podmiotom, które przechodzą od usług stacjonarnych do środowiskowych, aby czerpać wiedzę z ich doświadczenia (pozostaje bezcenne doświadczenie i dobrych praktyk).

Potrzeba wiedzy w instytucjach jest nadal bardzo duża. 83% respondentów chciałoby wiedzieć więcej na temat DI w usługach społecznych, a 85% – o tym, jak konkretnie prowadzić DI w swoim ośrodku. Zapotrzebowanie na wiedzę jest szczególnie wysokie w obszarze wsparcia osób w kryzysie psychicznym (83% wskazań). Stosunkowo najmniej poglądu na dodatkowe informacje występuje w obszarze pomocy zarządkowej, ale nawet w tym obszarze chęć pogłębienia znajomości tematu zgłasza 77% badanych pracowników. Analiza wskazała, że orientacja na temat DI jest nieco niższa w grupie badanych podmiotów świadczących usługi całonocowe, wyższa zaś – w podmiotach, które świadczą usługi obu typów, są „hybrydowe” (Tabela 8.3.11).

Placówki z mniejszych gmin miały w badaniach niskie, nie ograniczone możliwości współpracy z innymi instytucjami sektora publicznego, szczególnie porządkowego. Zatem trzeba podkreślić, że kameralne placówki w gminach wiejskich opływane w case studies, często starały się zapewnić adekwatne wsparcie środowiskowe, wykorzystując zasoby własne oraz potencjał lokalnej społeczności. Zdarzały się także podmioty, których kadra deklarowała brak działań w kierunku DI, ale za razem wykazywały one innowacyjne podejście, oferując mieszkańcom, m.in. usługi doo- dozorczy czy usługi opiekuńcze (np. GOPS w Iwanowicach).

Przeprowadzone w ramach case studies wywiady z kadrami zarządzającą oraz pracownikami niższego szczebla w placówkach świadczących usługi środowiskowe uniosły, jak istotnym czynnikiem w DI jest potencjał liderów i ich podejście do zmiany. W placówkach najbardziej zaangażowanych w deinstytucjonalizację, punktem wyjścia było właśnie strawienie na zmiany postawa kadry kierowniczej oraz przemienności menedżerów w analizowaniu trendów i potrzeb odbiorców.

Najczęściej wskazywane przeszkody to nadmierne biurokracja, rozbudowane i skomplikowane procedury, ograniczenia finansowe i kadrowe oraz tradycjonalizm w przekazywaniu organizacji porządkowych do decarła usług. Często powtarzanym przez badanych powodem jest konieczność uproszczenia procedur i ograniczenie biurokracji na rzecz „pracy z człowiekiem”.

Realizatorzy usług wskazują również na wyzwanie zmiany świadomości społecznej i konieczność wzmocnienia akceptacji dla usług środowiskowych. Silne jest przekonanie o wyższej jakości usług w placówkach stojących od usług środowiskowych. Elementem ciężaru jest również rozszerzenie społeczeństwa i oczekiwanie, że całkowitą opiekę nad osobami niepełnosprawnymi w rodzinie przejmie państwo („Polacy zaczynają uważać, że ośrodek pomocy społecznej powinien zapewnić opiekę osobie, rodzicom, na przykład starszym niepełnosprawnym”). Postawa taka jest coraz częściej zdaniem respondentów w istotnych kwestiach („dom opieki nie jest traktowany jako ostateczność, wiele osób woląoby oddać (swój) dom do placówki, bo to dla nich prostsze rozwiązanie niż opieka”).

Opinie realizatorów usług

78%

Tylko respondenci w instytucjach uważa, że trzeba rozwinąć usługi opiekuńcze w środowisku

71%

Twierdzi, że nie ma szansy na pełne odejście od całonocowych form wsparcia

56%

Ankietowanych uważa, że zapotrzebowanie na usługi środowiskowe wzrosło w ciągu ostatnich 5 lat

51%

Badani pracownicy w placówkach, którzy się przytywnie nastawili do zmian w kierunku DI

44%

Respondenci, którzy mają problem ze wskazaniem stopnia deinstytucjonalizacji w ich placówce

III.3 GŁÓWNE WNIOSKI Z BADAŃ

Pracownicy są zmotywowani, ale potrzebują głębszej wiedzy

Opólnopolska diagnoza w zakresie deinstytucjonalizacji usług społecznych na terenie 16 województw Polski

UCZELNIA KOPCZAKA

Technologie we wsparciu bezdomności

69%

Tylko badanych odbiorców usług deklaruje potrzebę stałego dostępu do wii i komputera

51%

Pracownicy, którzy uważają, że osoby w kryzysie bezdomności są „niegotowi” do e-usług

49%

Tylko osób w kryzysie bezdomności korzysta na co dzień ze smartfona

25%

Odsenek bezdomnych nie korzystających w ogóle z technologii według realizatorów usług

10%

Odsenek bezdomnych nie korzystających w ogóle z technologii – wynik uzyskany w „Opłótopolskiej diagnozie...”

Okiem badacza

Wiesław Zajęz

Biuo Badań Społeczno-Ekonomicznych

W rozmowach z badanymi osobami w kryzysie bezdomności najbardziej zaskoczyło mnie to, że niewielu planuje podjąć próbę usamodzielnienia. Pozostali są przekonani, że takie działania są z góry skazane na porażkę i zakończą się niepowodzeniem. Pojawia się zatem pytanie, jak skutecznie rozwiązać te obawy u osób w kryzysie bezdomności, które przebywających w placówkach?

Tabela 9.23

Opinie pracowników instytucji o usługach, które należy rozwijać w środowisku lokalnym, by umożliwić osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w mieście na zamieszkanie

Legenda – badani według typu placówki

Typ I – placówki świadczące wyłącznie usługi całonocne,

Typ II – placówki świadczące wyłącznie usługi środzienne w domu rodziny lub placówce dziennic,

Typ III – usługi całonocne i środzienne (zintegrowane)

Usługa / Typ placówki	Ogółem	Typ I	Typ II	Typ III
Usługi opiekuńcze w środowisku	79%	54%	83%	81%
Asystent osoby niepełnosprawnej	64%	57%	68%	64%
Opieka wychowawcza	63%	49%	64%	68%
Wspieranie egzystencjalne	62%	35%	68%	63%
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	56%	47%	58%	58%
Usługi transportowe	51%	35%	52%	55%
Wspieranie w prowadzeniu gosp. domowego	48%	44%	45%	54%
Organizacja czasu wolnego	43%	28%	45%	49%
Kierki pomocy dziennic w placówce całonocnej	43%	28%	46%	43%
Teleopieka (opieki, telekomunikacja)	42%	23%	45%	49%
Wypożyczanie sprzętu	42%	36%	41%	47%
Usługa cateringowa	39%	33%	36%	49%
Usługa „złota ręka”	38%	26%	41%	38%
Multiprofesjonalne wsparcie opiekunów	36%	23%	37%	37%
Nie wiem, trudno powiedzieć	8%	28%	4%	5%

Źródło: badania pracowników placówek wsparcia osób niepełnosprawnych, n=204

I opieki bezpieczeństwa. Opinia, że są to istotne usługi pojawiły się także w badaniu potrzeb osób starszych (patrz rozdział dotyczący wsparcia seniorów).

W kontekście zapewnienia na usługi, badani podnieśli okoliczności, jak szybko mogłyby rozpocząć ich świadczenie. W okresie kilkunastu miesięcy aż 40% badanych instytucji mogłoby uruchomić usługi wsparcia w gospodarstwie domowym, a ponad 26% – usługi opiekuńcze podstawowe i specjalistyczne, teleopiekę i opieki oraz usługi wychowawcze i wsparcie psychologiczne. Odpowiedź

„nigdy” w stosunku do wymienianych usług padła w przypadku ok. 10% badanych, ale aż 50-60% respondentów trudno było określić horyzont czasowy uruchomienia takich usług (Tabela V.2.4). Warto przewidywać ten potencjał z wynikami badania w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów – gotowość podmiotów do uruchamiania nowych usług wydaje się w obszarze wsparcia osób niepełnosprawnych znacznie mniejsza, ale nadal wiele placówek ma możliwość rozszerzenia portfolio usług o potrzeby odbiorców w środowisku wsparcia.

